

Rapor: Linyit Yanmıyor, Yakıyor!

Türkiye'nin enerji alanındaki gündemini oluşturan yerli ve milli enerji politikası kapsamında ele alınan linyit yakıtlı termik santraller, EKOLOGOS tarafından hazırlanan "Linyit Yanmaz! Yakar!" adlı raporda tartışılıyor. Ekonomik, çevresel ve sosyal maliyetleri açısından linyit yakmanın hiçbir bilimsel temeli olmadığını ortaya koyan rapor, Alpu (Eskişehir), Yenice Çırpılar (Çanakkale) ve Çerkezköy Termik Santralı (Tekirdağ) projelerine odaklanarak, yerel tepkileri de aktarıyor.

Türkiye'nin enerji politikaları çerçevesinde değerlendirilen linyit yakıtlı termik santraller, EKOLOGOS'un hazırladığı "Linyit Yanmaz! Yakar!" adlı raporda tüm boyutlarıyla tartışılıyor. Rapor, aynı zamanda linyit yakıtlı termik santral yapılması planlanan Eskişehir, Çanakkale ve Tekirdağ'da yöre halkının ve uzmanların santrallara yönelik tepkilerine odaklanıyor. Çalışma, milli ve yerli enerji politikası kapsamında işleme alınması planlanan/işletimde olan linyit yakıtlı termik santral projeleri yerine enerji kaynağı olarak güneş ve rüzgarın kullanılmasının gerekliliğini vurguluyor.

14 Linyit Yakıtlı Termik Santralın Yanına 24 Adet Daha Geliyor

Ülkenin farklı bölgelerinde 2017'nin sonu itibarıyla işletilen toplam 27 kömürlü termik santral bulunuyor (9167 MWe) ve bunların 14 tanesini linyit yakıtlı termik santraller oluşturuyor. İşletmedeki termik santrallara ek olarak bir de kurulması planlananlar var: 2017 sonu itibarıyla 14 tane lisans sürecinde, üç tane ilan edilen, üç tane inşa halinde dört tane de lisans almış toplamda 24 linyitli termik santral planı mevcut. Bu santrallerin toplam kurulu gücünün 16.420 MWe olacağı hesaplanıyor. "Linyit Yanmaz! Yakar!" raporu, bu 24 adet linyit yakıtlı termik santral arasından **Alpu Termik Santralı** (Eskişehir), **Yenice Çırpılar Termik Santralı** (Çanakkale), **Çerkezköy Termik Santralı** (Tekirdağ) projelerini ele alıyor ve bölge halkının sürece yönelik tepkilerine odaklanıyor.

Raporun Temel Bulguları Şu Şekilde Sıralanabilir:

- Türkiye'deki kömür üretimi ve tüketimi artış eğilimi gösteriyor. Bu artışın ardındaki ivmeyi linyit kömürü üretimi ve termik santrallerdeki tüketim oluşturuyor.
- Sanılanın aksine, tüm kömür kaynaklarında üretim/tüketim miktarı açısından Türkiye kendi kendine yetmiyor; taşkömüründe ise neredeyse tamamen ithalata bağımlı.
- Teşviklere rağmen linyit ve kömürlü termik seçeneği yatırımcılar açısından da ekonomik değil.
- Kömürlü termik santraller doğayı tehdit etmekle kalmıyor, halk sağlığını da etkiliyor; ciddi hastalıklara yol açarak erken ölüm sayısındaki artışı tetikliyor.
- Hava Kirliliğinin doğurduğu toplumsal muhalefet, yenilenebilir fiyatlarındaki düşüş, Paris Anlaşması'yla gelişen dinamikler sebebiyle kömürlü termik santral projelerine finansman bulmak gittikçe zorlaşıyor.
- Kömürle çalışan santraller, enerji üretebilmek için suya ihtiyaç duyarken, su kaynakları üzerindeki stresi artırırlar.

- Yanma teknolojisi ne olursa olsun iklim değişikliğine en çok etkisi olan santraller kömürlü ve bilhassa linyit yakıtlı santraller. İklim değişikliğinin hidrolojik, meteorolojik ve klimatolojik parametreleri değiştirmesi de termik santralleri olumsuz etkiliyor.
- Türkiye'nin yerli kömür kaynak potansiyelini değerlendirmek için birbiri ardına attığı adımlar, ülkede çıkarılan linyit kömür miktarını, tüketimini ve seragazi emisyonlarını artırıyor. Bu tercih, Türkiye'nin iklim değişikliği ile mücadelesini ve sorumluluklarını yerine getirmesini zorlaştırıyor.
- Türkiye'nin 2016'da toplam CO₂ emisyonlarının %86,1'i enerji sektöründen kaynaklandı. Emisyon azaltımı için en mantıklı seçenek, linyite dayalı üretim modeli yerine rüzgar ve güneş seçeneklerine öncelik vermek.

Alpu Termik Santrali Hakkında Temel Bilgiler:

- Eskişehir Termik Santrali 200 futbol sahası kadar alana kurulacak, bunun için ise 1100 futbol sahası kadar alan kamulaştırılmak isteniyor.
- Eskişehir'de yapılmak istenen santral yılda en az 6,3 milyon ton kömür yakarak, 1,6 milyon ton kül ortaya çıkaracak. Eskişehir'in havası, toprağı, suyu kirlenecek.
- Eskişehir'de yapılması planlanan santralin 35 yıl çalışacağı hesaplanırsa 3200 kişinin erken ölümüne sebep olacak. Eskişehirli termik santral değil, doğaya ve insana zarar vermeyen bir çözüm istiyor.

Tepebaşı Belediye Başkan Yardımcısı Melih Savaş: "Böyle bir yatırımla ne oradaki sosyal hayatı canlandırabilirsiniz, ne ekonomik olarak orayı kalkındırabilirsiniz, tam tersi bir durum yaratırsınız".

Yenice Çırpılar Santrali Hakkında Temel Bilgiler:

- Kaz Dağları'nın yanı başına kurulmak istenen Çırpılar Termik Santrali 90 adet futbol sahası büyüklüğünde bir alana yerleştirilecek, santralde 465 bin ton kül depolanacak ve yılda 2,6 milyon kömür tüketilecek.
- Çırpılar Termik Santrali, soğutma için yılda 3,5 milyon metreküp suyu tarımsal sulama amaçlı kullanılan Çırpılar Göleti'nden çekecek, bölgenin doğasını yok edecek.

Kayatepe Eski Muhtarı Hüseyin Soylu: "Kaz Dağları Alpler'den sonra dünyanın en zengin oksijen depolarından bir tanesi. Doktorlar insanları buraya yönlendiriyor. Türkiye'nin akciğerlerinin dibine termik santral yapılmasını anlıyorum".

Çerkezköy Termik Santrali Hakkında Temel Bilgiler:

- 990 MW kapasiteli olacak Çerkezköy Termik Santrali 800 futbol sahası büyüklüğüne eşdeğer 500 dekarlık bir alana yerleştirilecek.
- Çerkezköy Termik Santrali ile Trakya'nın tarım topraklarının asit yağmurları ile kirletilecek, Istranca Ormanları zarar görecek, su havzaları tahrip edilecek.

Çevresinde iki adet gölet bulunan bu cennet parçası için köylülerle birlikte ilk harekete geçenlerden, Tekirdağ Çerkezköy TEMA sorumlusu Nilüfer Ceylan, bölge kadınlarının sorunu en iyi kavrayanlar olduğunun altını çiziyor.

Raporun tamamına ulaşmak için: <http://bit.ly/LinyitYanmazYakarRapor>

İletişim için:

Barış Doğru, EKOIQ ve iklimhaber.org Yayın Yönetmeni
baris@ekoIQ.com

Rapor yazarları:

Arif Cem Gündoğan, Nevra Yaraç, Osman Bulut Bagatır

EKOLOGOS Sürdürülebilirlik Yönetim ve İletişim Hizmetleri Ltd. Şti.

Caferağa Mahallesi, Sakız Sokak, Berkel Apt. No: 6 D: 9 34710 Kadıköy, İstanbul
Tel: 0216 349 40 97 - 98